

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

3. An aliquando ea obliget sine acceptatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

gendi promissum : at hoc Ius transferri in alterum non potest, nisi hic alter illud velit recipere, atque adeo, nisi acceptet. Ni ita dicemus, sequeretur, quod si Rex mihi donaret Regnum, & ego illud acceptare nollem, invitus essem Regni Dominus.

4. Confirmatur item à posteriori, quia si promissarius, vel donatarius acquireret rem ante suam acceptationem, v.g. servum, sequeretur, cum sine sua voluntate, & omnino coactum, debere habere curam dicti servi, v.g. si egrotaret, vel ne delinquat, ut pote iam in ipsius dominio constituti. Et rursus sequeretur promittentem, donantemve : posse exercere superioritatem in promissarium, & donatarium, dum illum posset cogere ad habendum, quod ipsi nolint, ut ad curam prædicti servi egrotantis suscipiendam, &c.

5. Neque dicas, ut acquiratur Ius ad legatum, non requiritur acceptatio, immò, neque notitia legatarii de eo, sed statim, secuta morte Testatoris, res legata ad legatarium pertinet, ergo eodem modo, ut acquiratur Ius ad rem promissam. Ne id dicas, inquam, nam etiam in Legatario, vel eius successore requiritur acceptatio, sed Lex propter bonum publicum disposuit, hac acceptatione posita, acquisitionem Legati retrahat ad tempus mortis Testatoris, hoc est, res legata censetur acceptata & acquisita usque à tempore dictæ mortis, ut dicitur in 17. de Testamentis.

6. Ex dictis fit, ut promittens possit sine iniustitia promissionem, immò, & donationem revocare, si nondum promissarius, seu donatarius, sive per se, sive per alium legitime acceptaverit; nam donec ij acceptent, non acquirunt Ius in rem, sive promissam, sive donatam. Ergo ille promittens, revocando, alterius Ius non lædit.

§. II. An eadem promissio nondum acceptata obliget ex Fidelitate.

1. Dicitur est autem (nullam obligationem contrahit ex Iustitia) nam, an contrahat aliquam ex virtute Fidelitatis, controversia est apud Doctores. Valsq. d. 4. de matr. cap. 4. n. 43. & Turrian. d. 64. dub. 3. num. 3. nullam contrahere putant, contrahere aliquam putat Delugo d. 23. de Inst. num. 41. Huic assentior, cum distinctione tamen; nam, si Promissarius nihil prorsus audivit de tua liberali promissione ipsi facta, nullum contrahes obligationem, & in hac parte convenio cum Valsquez, & Turriano, at si promissarius scivit tuam promissionem, licet adhuc non acceptaverit, tu contrahes obligationem, quam tamen fateor esse levem ex se, at fatetur idem ibid. Delugo) Ratio est, quia, ut supra vidimus, promittens tenetur ex virtute fidelitatis conformare suum dictum factis.

Quoniam ergo, quando nondum promissarius tuam promissionem scivit, tu nihil ipsi dixisse adhuc censuris idcirco tunc hanc quidem levem obligationem confirmandi dictum factis, in favorem ipsius, seu ratione ipsius suscepisti. At quando is scivit, licet nondum acceptaverit, iam illi promissionem enuntiasti, quare, & obligationem confirmandi tuum dictum factis contraxisti. Quod promissarius deinde nolit acceptare, ex alio capite ab omni obligatione liber eris, nempe, quia obligationem omnem tibi sic remittit.

2. Nota autem, hanc obligationem, quia illa satis est levis, ut dixi, & non ab omnibus admittitur, vix in hoc Tractatu considerari solere; supponere enim semper solemus, nullam obligationem, neque ex Iustitia, ut omnes fateamur, neque ex fidelitate, ut ore satis levem, oriri ex promissione non acceptata.

3. Quid, si promissionem prædictam ante acceptationem iuraveris?

Respondeo: Post notitiam, licet ante acceptationem promissarii, multò magis post acceptationem, obligaberis ex vi iuramenti, atque adeo ex virtute Religionis, seu

ex virtute fidelitatis, ut coniuncta cum virtute Religionis, obligaberis enim iuratum tamen alteri intimatum exequi quia obligaberis dicta cum iuramento comprobare factis, nisi forte promissarius nolit acceptare, tunc enim satis abundè remittit, vel, nisi promissio sit de re mala, de qua infra.

4. At ante omnem notitiam promissarii ad nihil obligaris, quamvis iuraveris. Hoc enim iuramentum non est factum Deo, quasi aliquid ipsi promiseris: ergo nihil illi debes, nec est factum homini, neque enim iuramentum fit homini, nisi ipsi fides detur, seu, nisi ipsi dicatur id, circa quod datur fides. Cum ergo ante notitiam promissarii nihil illi dictum sit, nihil illi iuratum fuit, atque adeo nihil illi debitum.

5. Confirmatur, quia promissio, & donatio, nondum tradita re, facta homini, sive absenti, sive præsentis, semper imbibit conditionem, si alter acceptet. Si ergo quis nec scivit, nec acceptavit promissionem, clarè consequitur illam non posse ullam habere vim, & consequenter nec iuramentum illi adhaerens, quia etiam iuramentum intelligitur, si ponatur illa conditio.

6. Dixi (facta homini) si enim Deo fieret promissio ob pietatem operis, quæ promittitur, sane erit votum iuratum, & observandum, quia Deus huiusmodi promissiones pias ipsi directas semper supponitur acceptare; ut dixi n. 1. Ita Delugo d. 23. de Inst. n. 86.

§. III. An sint casus, in quibus promissio liberalis obliget sine acceptatione?

1. Plures docent esse aliquos casus, in quibus promissio nondum acceptata obliget. Unde revocari nullo modo possit. Sed revera in his casibus, ideo revocatio locum habere non potest, quia licet primo aspectu non appareat, adest tamen dicta acceptatio. Discutiamus per quatuor casus, qui hic agitari solent.

2. Primus casus est, quando promissio ita est facta ad causaspas, ut ea fuerit directæ non ad ipsum locum, personamve piam, sed ad Deum, sic, v.g. *Promitto Deo dare pauperi aureos decem*. Hanc etiam promissionem revocari non posse, etiam si ille pauper non acceptaverit, fateamur omnes; Verum, id merito fateamur, nam asserimus, hic adesse acceptationem; hæc enim est promissio directè facta Deo, atque adeo est ipsissimum Votum quod Deus acceptat, unde, & inducens Voti obligatio, nem, quæ revocari non possit. Ita Sanch. l. 1. matr. d. 6. à n. 16. alique.

3. Secundus casus, quando promissio facta est Civitati, & quidem ex quinque causis. Primò, quando facta est ad reparandam ruinam dictæ Civitatis, ortam, v.g. ex incendio. Secundò, quando facta est ob gratitudinem, quia scilicet aliquid illi promissum ob honorem ab illa tibi collatum. Tertiò, quando facta est ob aliquod opus, v.g. ob ædificium, quod iam ceptum sit fieri. Quartò, quando facta est promissio de aliqua re Civitati, & illam dedisti Municipibus. In his casibus leges allatæ à Molina d. 263. iubent, non posse revocari, quod promissum, vel quod datum est, quamvis præcindatur ab acceptatione. Verum, legatur Delugo, d. 23. de Inst. à num. 45. qui respondet, vel in his omnibus supponi positivam acceptationem factam à præsentibus, qui promissionem audierunt, quique per has leges, quasi Procuratores facti sunt Republicæ, vel eas leges iubere promissionem obligare ante acceptationem, sed postea.

4. Tertius casus est, quando aliquid promittitur, vel datur infanti: nam tunc promissio, vel donatio est irrevocabilis ex iure, *L. iubemus, C. de emancipatione*. Sed certè lex solum loquitur de emancipatione, non verò de aliis rebus. Quod autem emancipatio data, vel promissa infanti (quamvis eo non acceptante) sit valida, non officit data doctrina, ut mox videbis clariùs §. seq. n. 5.

5. Quartus casus est, quando promissio facta eidem infanti absenti, directæ est alicui præsentis, qui loco absenti

sentia acceptet, ut, si hic quis promittat: Promitto tibi presentem dare centum Francisco Infanti. In hoc enim casu revocari non posse promissionem, docetur communiter, etiam si, non Franciscus Infans, sed tu solus acceptaveris. Vultum, hic adesse acceptationem factam à tertio, id est, à te, iam supponis, à te, inquam, quasi constituto legitimo Procuratore in re utili Infantis. Quid autem requiratur universaliter ad legitime constituendum aliquem, ut is possit pro alio acceptare, dicitur mox § 4.

§. I V. An ad remissionem debiti, & ad cessionem Iuris necessaria sit Acceptatio?

1. Per hanc occasionem, Inquires, An ad remissionem debiti requiratur etiam acceptatio eius, cui debitum remittitur, v. g. Si ego tibi meo debitori in aureis centum, eos remittam, live animo dumtaxat, live verbis, sed te nondum acceptante, possumne revocare dictam remissionem, & exigere à te debitum?

2. Respondeo, requiri acceptationem, unde in exemplo allato, te posse revocare, & consequenter exigere debitum. Ratio est, quia remissio debiti donatio est, nam propterea vocari solet condonatio, & per illam transferri debet Ius, quod habet creditor in ipsum debitorem, id, quod sine acceptatione non fit, ut ex dictis Delugo d. 13. de Inst. n. 54. patet.

3. Illud tamen diligentissime est advertendum, non idem esse in cessione, seu renunciatione iuris, quae fit, quando quis habens Ius contra rem, quam alius iuste possidet, illi Iuri cedit. Exemplo res erat manifeste: Sim ego, v. g. ex Testamento Tiej substitutus in hereditate, quam Caio reliquit dictus Titius, Caius autem noluit adire dictam hereditatem seu velit eandem suo Iuri, dico, etiam si ego nihil sciverim de hac cessione, illamque non acceptavimus, nec Dominum Iuri hereditatis, modo explicato in tract. de testamentis, nec illam cessionem amplius revocari posse à Caio. Ratio est, quia ego substitutus Iuri fui à Titio, velut ad habendam hereditatem, sed Ius intendebat impedimentum ex eo, quod prius fuit ad hereditatem vocatus Caius. Remota igitur impedimento, iam ego ex vi substitutionis hereditatem legitime acquiritur. Substitutus Sed ut amoveretur impedimentum neque notitia mea, nec acceptatio requiritur sed solum voluntas illius, apud quem potestas erat tollendi, vel ponendi impedimentum, ergo, &c.

4. Atque ex hac doctrina, si recte memineris, colligere Lib. 7. in Decal. cap. 3. §. 3. num. 7. potui coniugem remittentem alteri coniugi culpam adulterij, non posse eam remissionem amplius revocare, quamvis alter eam nesciverit, & non acceptaverit, quia illa est mera cessio seu renuntiatio Iuris, non verò remissio debiti. Locum recole.

5. Ex eadem doctrina colligo in presenti, cur emancipationem infantis fieri sine ipsius infantis consensu, seu acceptatione, disponitur à Iure, Lib. 1. de emancipatione. Ratio est, quia ut nota Turrianus, d. 64. dub. 5. n. 10. in emancipatione pater nihil dat de suo sed solum cedit patriae potestati, quam de Iure solo positivo Pater habebat. Ea ergo potestatis de licentia eiusdem Iuris legitime dimissa, filius statim revertitur ad suam naturalem libertatem.

§. V. Promissio acceptata quam obligationem in conscientia pariat.

1. Vid requiratur ad legitimam acceptationem, mox, ut dixi, diligenter explicabimus, nunc enim ea supposita, quaerimus, an promissiones liberales (& idem est de Donatione gratuita in futurum ante traditionem; tunc enim ea Donatio non est, nisi promissio tradendi) an, inquam, eae obligationem pariant in promittente, ita ut resiliere à promisso non possit promittens? Liberalis, & gravita (dixi) nam

in contractibus, & quibusque pactis onerati acceptationem parere obligationem Iustitiae, cum est, nec quæstione dignum. Abstrahimus autem à damno, quod ex promissione non servata forte consequatur, quale esset, quando tu, v. g. ex eo, quod ego tibi promittam frumentum, & deinde non mutari, debitor carius emere, quam valebat tempore promissionis, inquam, intrinseci ipsi promissioni, id est, quod in passus es, præter id, quod ipsam rem promissam non habuisti.

2. Iam verò, tametsi plures negent, ut Caius Anselmus, Pet. Ledesma, alique apud Sanchez & Dianam citandos. Plures autem, ut Sanchez lib. 1. marrin d. 4. ubi apud ipsum, & apud Dian. p. 4. r. 7. d. 112. affirmant liberalem promissionem parere obligationem graviorem moraliter gravi, alio tamen, id dependente ab intentione promittentis, quæ, hac in re, quadruplex est potest.

3. Si enim primò, is, qui promittit, voluit se obligare ex virtute Iustitiae, obligabitur graviter in re, & consequenter promissionem revocare non poterit. Velle enim se obligare ex virtute Iustitiae, est, velle in promissarium Ius aliquod, (quod tunc non esse potest in re, sed ad rem promissam) & velle se condere illi debitori Ius recipiende est ac si ab illo aliquod conferendum ipsi hoc Ius accepisset; quod cum proprio facere potest, potest ex mera lib. exaltare Ius, cum quilibet de se disporere libere possit.

4. Si secundò, is, qui promittit, se voluit obligare ex virtute Fidelitatis dumtaxat, obligabitur dumtaxat moraliter. Velle enim se obligare ex Fidelitate, est, velle se solum dare promissario rationabilem Ius (quod licet quoddam Ius vocari potest per quod is, qui expectat prudenter rem promissam, quæ sit aut non solum in ea obligatione, quam habet quod confirmandi Ius dicta cum factis sed etiam cum factis, ut in superius dictis explicatum est.

5. Si tertio, is, qui rem gravem promittit, vult se obligare graviter, licet non explicet, sed non ex qua virtute, nunc obligabitur Iure graviter, non ex virtute Iustitiae. Ratio est, quia obligatio graviter ex virtute Iustitiae, non est, nisi ex eo quod promittens vult transferre Ius ad eum in promissarium, licet in eadem menti tenet. Ita Delugo mor. citandus.

6. Si denique quarto, is, qui liberaliter, etiam rem gravem, promittit, non debet, ex qua virtute, acceptare, de aliquando, nec scit, gravem, vel levem obligationem, obligabitur solum venialiter, ut vult Delugo d. 162. Oñate r. 2. de contr. tr. 9. d. 13. §. 7. n. 39. Delugo d. 23. de Inst. d. n. 91. ex virtute Fidelitatis. Ratio est, quia n. 10. afferam.

7. Primum, ex his quatuor dictis patet, quia posita translatione Iuris, graviter laderetur in suo Iure promissarius, si promissum non servaretur.

8. Secundum idem patet, quia deludere Ius non nisi leve est.

9. Tertium patet etiam, quia tunc rem res obicitur ad primum actum, in quo violari diximus Iustitiam.

10. Quartum denique, quod valde frequens, à quotidianum esse solet, inde probatur, quia, quando homines quid promittunt liberaliter, abstrahendo, vel non advertendo ad mensuram obligationis, non solent, nec censentur (quando aliud non obdunt) se obligare, nisi ad id, quod requirit natura liberalis promissionis: at hec non requirit, nisi obligationem levem.

11. Confirmatur, quia, nec ipse promissarius in hoc quarto modo promissionis aliquid amplius expectat, si imprudens ipse in coniectu humano iudicaretur, si eodem rigore expectaret id, quod ipsi modo dicto promittitur, cum quo solet expectari id, quod debetur ex Iustitia.

12. Confirmatur